

Vicdana Çağrı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾
عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
« [...] إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ يُقَلِّبُهَا كَيْفَ يَشَاءُ. »

Muhterem Müslümanlar

Vicdan, Arapçada bulmak anlamındaki “ve-ce-de” fiilinden türetilmiştir. Kişinin kendi gönlünde bulunduğu şeye vicdan denilmektedir. Nasıl ki dış dünyada, yani “mevcûdâtta” yaratılışın pek çok ayetini buluyorsak, iç dünyamızda yani “vicdanımızda” da Hakk’ın sayısız tecellisini buluruz. Zira Cenâb-ı Hakk’ın bir ismi de tüm vicdanlarda yansıyan güzelliklerin sahibi anlamına gelen “el-Vâcid”dir.

Çocuklara merhameti, annelere hürmeti, eşlere muhabbeti kalbimizde buluyoruz. Hiçbir etkimiz olmadan duygularımızda ve düşüncelerimizde bulduğumuz iyiliğin adıdır “vicdan”. Bu nedenle Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ashabına kalplerini iyilik üzere korumalarını nasihat etmiş, görevlendirdiği dostlarına, karar verirken vicdanlarına danışmalarını tavsiye etmiştir. Enes b. Malik’den rivayetle Efendimiz (as) şöyle buyurmuştur: **“Kalpler, Rahmanın iki parmağı arasındadır, onları dilediği gibi çevirir.”**¹

Aziz Kardeşlerim!

Hiçbir kılavuzun kalmadığı bir durumda dahi, vicdan insanın özünde bulunan bir ölçüdür. Yalnız inananlara mahsus değil, kalpleri inanç ışığı ile aydınlanmamış olanlar için de bir rehberdir. Her insanın fitratında vicdan bir ölçü olarak yaratılmış bulunur. Bu ölçü iyiyi kötüden ve hakkı batıldan ayırabilmektir. **“Nefse kötülüğü de iyiliği de emredene andolsun.”**² diyen Kur’ân-ı Kerîm, her insanın kendi nefsindeki iyiyi kötüden ayırma kabiliyetine işaret eder. **“Günah nedir?”** diye sorulduğunda Efendimiz: **“Vicdanı rahatsız eden şeydir.”**³ buyurur ve insanın kötülüğün peşinde koşmasını vicdanına ters bir davranış olarak tasvir eder. İmam Gazâlî akıl sahibi olmakla her bir insanın karşılaştığı olaylarda iyiyi tercih etme

imkânına sahip olduğunu söyler. Yani her insan yaratılışı gereği zulmü adaletten ayırt etme kabiliyetine sahiptir. İşte vicdan, insana Cenâb-ı Hak tarafından ihsan edilmiş, iyiye, doğruya ve güzele sevk eden manevi bir kaynaktır.

Değerli Kardeşlerim,

İnsan vicdanında bulduğunu hayatına aktarır. Hayatına aktardıkları ile de ahirete ulaşır. İnsanlık tarihinde savaflara sebep olanları şimdi biz vicdanımızda yargılıyoruz. Zira onlar vicdanlarının gereğini yapmadıkları için bugün bizim vicdanımızda yargılanıyorlar. Vicdanları onları Hakk’a çağırmasına rağmen bu çağrıyı inkâr ettikleri için aslında kendi özlerini inkâr ettiler. Bugün Orta Doğu ve başka coğrafyalarda zulme gözlerini kapatanlar, gönüllerini perdeleyenler aslında kendi vicdanlarının çağrısına kulaklarını tıkıyorlar. Eğer vicdanınızdaki Hakk’ın çağrısını işitirseniz, biliniz ki kimsesiz çocukların, yavrusuz anaların çağrısını işitmişsinizdir. Ve bugün kendi özlerini inkâr edenlere sesleniyoruz: Eğer ahirete inanıyorsanız biliniz ki bugün vicdanınızda ne bulduysanız ahirette de onu bulacaksınız. Yüce Rabbimizin ayetini hatırlayalım: **“Ahiret günü ne mal ne de oğullar fayda eder; ancak Allah’a temiz bir kalple gelenler o gün kurtuluşa ermiştir.”**⁴

Muhterem Kardeşlerim!

Yarın Hakk’ın divanında bu dünyada sahip olunan güç, kazanılan zafer değil; O’na yalnızca kalb-i selîm ile varabilmek esas alınacaktır. Kalb-i selîm zulmü terk edip adaleti tesis edenlerin ortak vicdanıdır. Bu nedenle, tüm insanlığı kendi vicdanlarının sesini dinlemeye davet ediyoruz. Hepimizin ortak vicdanının gereğini yapmaya, yani zulmü yeryüzünden kaldırıp adaleti tesis etmeye çağırıyoruz. Kalplerimizi elinde tutan Rabbimize sesleniyoruz: Ey kalpleri bir hâlden bir başka hâle sevke den Rabbimiz! Bizleri vicdanlarının sesini duyanlardan kıl, bizi insanlığın vicdanı kıl ve kalplerimizi doğru yol üzere sabit eyle. Âmin.

¹ Tirmizi, Kader, 7

² Şems suresi 91:8

³ Müslim, Birr, 5

⁴ Şuara suresi 26:88-89